

МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНЕ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ ДО ЗАННЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Розглянуто основні аспекти проблеми формування мотиваційних орієнтацій до занять фізичним вправами студентів вищих навчальних закладів у процесі фізичного виховання. Розкрито та обґрунтовано роль впливу інтересів на формування позитивної мотивації до занять фізичними вправами.

Ключові слова: *мотиви, студенти, здоров'я, фізичне виховання.*

The main aspects of formation of motivational orientations to exercise college students during physical education. Reveals the role and justified interests influence the formation of positive motivation to exercise.

Keywords: *motives, students, health and physical education.*

Протягом останнього десятиріччя в Україні склалася тривожна ситуація стосовно погіршення рівня розвитку фізичних якостей та фізичної підготовленості у студентської молоді. Це пов'язано з кризою в національній системі фізичного виховання навчальних закладів, яка не відповідає сучасним вимогам. Основними причинами кризи є знецінення соціального престижу здоров'я, фізичної культури та спорту, відставання від сучасних вимог усіх ланок підготовки й перепідготовки фізкультурних кадрів, недооцінка в навчальних закладах соціальної, оздоровчої та виховної ролі фізичного виховання й спорту; залишковий принцип їх фінансування. Отже, виникла необхідність радикальної перебудови системи відповідно до соціально-економічних змін та мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичного виховання [1, с. 50–55]. Один з шляхів вирішення даної ситуації, це дослідження мотивації, інтересів та потреб студентської молоді ВНЗ.

Необхідність мотиваційно-ціннісної сфери в навчальній діяльності свідчить аналіз соціальних досліджень, що фізкультурно-оздоровча активність студентів здебільшого визначається структурою їх інтересів, мотивів, потреб та ціннісних орієнтацій [6, с. 20–23].

Зважаючи на велику дослідну роботу, яка була проведена вітчизняними та закордонними науковцями у вивченні мотивації та інтересів навчальної діяльності студентів, необхідно зауважити, що процес формування основних показників особистості студента можна розкрити лише за умови аналізу мотивів, які визначають навчальну і соціально-громадську діяльність та її результативність [2, с. 50–55].

Ціннісні орієнтації не виникають у людей знезацька, а формуються протягом усього процесу соціалізації особи, будучи фундаментом свідомості. Необхідність розширювати виховну і спортивну роботу, поліпшувати її організацію за місцем проживання і навчання є однієї з актуальних проблем фізичного виховання у вузах. [3, с. 7–14].

Науковці виявили статеві розбіжності в мотивації. Для студентів чоловічої статі характерний більш високий рівень домагань і перевага орієнтації на успіх та формування гарної статури. У студентів жіночої статі більш виражені пізнавальні мотиви й орієнтація на оволодіння знаннями й уміннями [4, с. 105–110]. Але враховуючи результати опитування студентів-аграріїв були виявлені розходження в мотивах занять фізичними вправами у студентів. Як видно з таблиці 1, для жінок більш значиме зміцнення здоров'я за допомогою фізичних вправ, а для чоловіків – формування власної статури.

Таблиця 1

Мотиви занять фізичними вправами у студентів

Стать	Мотив зміцнення власного здоров'я, (%)	Мотив отримання заліку, (%)	Мотив спортивного вдосконалення, (%)
Чоловіки	38,8	59,3	1,9
Жінки	37,7	61,2	1,1

Враховуючи дані педагогічного спостереження, можна дійти висновку, що студенти чоловічої статі в окремих випадках мають більшу мотивацію в досягненні поставленої мети на відміну від студентів жіночої статі [2, с. 50–55]. Але один показник який домінує, як у чоловіків так і у жінок, над усіма мотивами на сьогоднішній день – отримання заліку. Наряду з тим, питання інтересу до занять з фізичного виховання постає все актуальніше, а особливо чинників негативного впливу на інтерес до занять. На запитання “Які чинники на Вашу думку негативно впливають на інтерес до самостійних занять фізичними вправами”, студенти відповіли таким чином (табл. 2).

Таблиця 2

Рейтинг чинників негативного впливу на інтерес до самостійних занять фізичними вправами

Чинники	Кількість відповідей	%	Місце
Відсутність вільного часу	828	59,2	1
Лінощі	468	33,5	2

Відсутність належних умов	363	25,9	3
Відсутність вільних коштів	286	20,4	4
Хворобливість	259	18,5	5
Відсутність культу здорового способу життя	157	11,2	6
Відсутність бажання	112	8,0	7
Відсутність спортивних змагань для всіх бажаючих	108	7,7	8
Низький рівень фізичної підготовленості	107	7,6	9
Низький рівень комфортності існуючих спортивних споруд	101	7,2	10
Недостатня кількість спортивних клубів	93	6,6	11
Недостатній рівень інформативності	65	4,6	12

Відповідно до складеного рейтингу можна констатувати, що рівень інтересу на думку студентів не залежить від рівня інформованості та кількості спортивних споруд та рівня комфортності даних споруд і навіть не низький рівень підготовленості, а перш за все небажання себе заставити вести фізично активний спосіб життя [5, с. 82–85].

Аналізуючи практичні матеріали роботи, не виникає сумнівів, що вивчення впливу ціннісних орієнтацій молоді на формування позитивного мотиваційно-ціннісного ставлення до занять з фізичного виховання не втрачає своєї актуальності.

Враховуючи вище наведене студенти-аграрії не мають сталої, сформованої мотивації до занять з фізичного виховання. Але позитивну мотивацію студентів можна виховувати на заняттях протягом усього терміну навчання у вузі, а саме: зміна обов'язкових занять на заняття за бажанням; продумати час та місце занять з фізичного виховання у рамках навчального розкладу тощо.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Повар О. Мотиваційно-ціннісне ставлення студентів університетів до фізичного виховання й спорту / О. Повар // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад. А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – № 1 (17). – С. 50–55.
2. Дзензелюк Д.О. Роль мотивації студентів до занять фізичними вправами на заняттях фізичного виховання у вищих навчальних закладах / Д.О. Дзензелюк // Молода спортивна наука України: зб. наук пр. з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. Вип 6 (57). – Л. : ЛДУФК, 2013. – С. 50–55.
3. Свіргунець Є.М. Реалізація положень Цільової комплексної програми "Фізичне виховання – здоров'я нації" в університеті / Є.М. Свіргунець, В.В. Третько, В.Д. Кисельов // Вісник Технологічного університету Поділля. Наук. журнал. – Хмельницький, 2001. – №5. – Ч. 3. – С. 7–14.
4. Коровка О.А. Шляхи формування життєвих цінностей в умовах модернізації освіти / О.А. Коровка // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (XXIII), 2008. – №11. – С. 105–110.
5. Козлюк З.О. Негативні чинники впливу на інтерес студентів-аграріїв до самостійних занять з фізичного виховання / З.О. Козлюк, Д.О. Дзензелюк // Студентська спортивна наука – 2015: зб. наук. пр. I Всеукраїнської студентської наук.-практ. конф. – Житомир : Вид-во "Рута", 2015. – С. – 82–85.
6. Кобяков Ю.П. Концепция нормальной двигательной активности человека / Ю.П. Кобяков // Теория и практика физической культуры. – 2003. – №11. – С. 20–23.